

[Jørgen Jensen]

Hvad angår bemærkningen om den beskudne frigørelse af kapital fra virksomhederne til mere givende investeringer i ind- og udlandet, kan jeg nævne, at der ej heller er sket forbedringer på dette område. Tværtimod må vi notere, at det daglig afsløres, at også de samfundsinvesterede penge i virksomhederne frigøres til spekulation på andre områder eller investeres på en sådan måde, at de ikke sikrer flere arbejdspladser, men alene sikrer muligheden for størst mulig profit.

Jeg kunne nævne mange eksempler, men jeg skal blot nævne det, som også har været diskuteret de sidste dage: Baling Engelsen-sagen, hvor det jo er tydeligt, at egnsudviklingsstøtten ikke blev givet under tilstrækkelig kontrol.

Hvor mange penge det drejer sig om, kan jeg også illustrere ved blot at tage et enkelt eksempel. Alfa Diesel i Frederikshavn, som er en del af B&W koncernen, fik fra 1973 til 1976 gennemført et udbygningsprogram på 82 mill. kr. Ca. halvdelen af disse penge er egnsudviklingsstøtte, 5 mill. kr. har man fået direkte fra egnsudviklingsrådet, 13 mill. kr. fra Den europæiske Investeringsbank har man fået i lån til 3-4 pct.s rente, og man har fået et lån fra egnsudviklingsrådet på 20 mill. kr. til 7½ pct.s rente. Hvad er der så sket med alle disse penge? Jo, man har fået det, man siger er Europas mest moderne, gennemrationaliserede virksomhed på dette område, men det har også betydet bortrationalisering af mennesker, af arbejdspladser i dette område. Og disse penge er givet uden den mindste kontrol af, hvad der vil ske med denne virksomhed, med den kapital, der her er til rådighed for arbejdsgiverne. Hele udviklingen inden for B&W koncernen siger noget om, hvilke muligheder der er, også når der er investeret samfundspenge i det, for at frigøre penge.

Det er en kendsgerning, at det ikke alene er kapitalhaverne, der rammes, som man siger så pænt, når virksomhederne lukker. Samfundet må bære sin store del af byrden, når en virksomhed går ned. Det er ikke alene de økonomiske midler, men også de ressourcer, vi har til rådighed på mange områder, der går til spilde, når en virksomhed lukker, hvad enten det er for at fjerne penge til spekulation, eller det er for at frigøre penge til mere givende investeringer.

Det er derfor naturligt, at man på arbejdspladser og i fagforeninger rejser krav om en lovgivning, der mere direkte griber ind på disse områder, en lovgivning, som forbyder lukning af virksomheder uden en forudgående godkendelse fra lønmodtagerne, fra deres organisation eller fra samfundets side. Når man lukker en virksomhed, er det en beslutning, der ikke kun berører kapitalhaverne eller den daglige ledelse, den berører i allerhøjeste grad også den enkelte, som er beskæftiget i virksomheden, hele byområder, ja, samfundet i det hele taget.

Det er også naturligt, at man rejser krav om en lovgivning, som bremser mulighederne for at udhule en virksomhed ved at fjerne kapital. Det er også naturligt, at man rejser krav om indgreb, der forhindrer spekulation i virksomheders lukning, en lovgivning, der ganske enkelt fastslår, at hvis man lukker en virksomhed, kan man ikke frigøre mere kapital end det, man selv har investeret i virksomheden.

Der må også sikres en meget stærkere stilling for lønmodtagerrepræsentanterne i aktieselskabsbestyrelserne. Disse mennesker er endnu ikke sikret et værn mod afskedigelse. Endvidere er der spørgsmålet om de valgte repræsentanters ret til at oplyse de grupper, de repræsenterer, om det, de får at vide i aktieselskabsbestyrelserne, og spørgsmålet om, at de får en reel indflydelse på de beslutninger, der skal træffes. Der er eksempler på, hvordan man har omgået de repræsentanter, der sidder i aktieselskabsbestyrelserne, ved at nedsætte udvalg. Det groveste tilfælde er en virksomhed i Køge, hvor der var 13 medlemmer i bestyrelsen og den ene var en lønmodtagerrepræsentant. Der nedsatte man et udvalg på 12, og det var lige tilfældigvis lønmodtagerrepræsentanten, der ikke kom med i det udvalg.

Vi har naturligvis hele tiden opfattet repræsentationen i aktieselskabsbestyrelserne som noget af en narresut, men hvis man vil spille med dette instrument, må man også vise vilje til at ændre det i en positiv retning.

Man kan rejse det spørgsmål: ja men kan man gennemføre en sådan direkte lovgivning til sikring af indflydelse og medbestemmelse fra lønmodtagernes side? Vi siger: ja, det kan man, men ikke uden at angribe og sprænge nogle af de rammer, der er opstillet til forsvaret af den såkaldte private ejendomsret.